

Collateral damage

Nota van de schrijver: Deze familie saga is volledig verzonnen. Elke gelijkenis met levende of overleden personen is zuiver toevallig.
Voor de historische feiten werd gebruik gemaakt van AI en YouTube.

Collateral damage

Patrick De Telder

Schrijver: Patrick De Telder
Coverontwerp: Patrick De Telder
ISBN:
© Patrick De Telder

Hoofdstuk 1

Adam...

Er kwam geen antwoord, dus riep mama nu luider:

“Adam, ADAM!!!”

Omdat er nu nog steeds geen reactie van haar zoon kwam, liep ze geërgerd de trappen op. Adam zat te spelen op het tapijt voor zijn bed en keek op toen ze binnenkwam.

“Zeg! Kan je niet antwoorden, als ik roep?” Adam keek haar verbaasd en niet-begrijpend aan.

“Ik versta niet wat je zegt, mama!”

Op haar beurt keek ze verbaasd en vroeg: “Hoorde je me niet roepen?”

“Wat zeg je?”

Plots beseftte ze dat Adam met een probleem zat, en liep snel de trappen af naar het bureau van vader, die een brief dicteerde aan zijn secretaresse.

“Je moet meekomen, er is iets mis met onze Adam!”

Hij sprong recht alsof hij door een wesp gestoken was, waardoor de zware stoel waarin hij zat achteroversloeg. Samen liepen ze haastig naar boven.

“Wat scheelt er met jou, mijn jongen?” vroeg de angstige vader aan zijn enige zoon, die tevens zijn oogappel was. Adam wees met beide wijsvingers

naar zijn oren en zei: “Ik hoor niets meer, papa!” en begon te wenen. Zijn vader sloeg zijn armen rond hem en trok hem recht. Alsof hij tegen zichzelf sprak, zei hij: “We moeten direct naar dokter Liebenbaum, die weet misschien raad!” Als directeur van de lokale bank stond vader De Vries hoog aangeschreven en werd Adam snel in het kabinet toegelaten. Nadat vader De Vries zijn uitleg had gedaan, mocht Adam op de onderzoekstafel plaatsnemen.

“Is hij gevallen? Heeft hij zijn hoofd ergens gestoten? Heeft hij recent diep onder water gezwommen?”

Adam keek de dokter niet begrijpend aan. Deze nam een notitieblok van zijn bureau, schreef de vragen op en toonde ze aan de jongen. Adam las ze en schudde verschillende keren van nee. Hierop zette de dokter een voorhoofdsreflector op, om de oren van de jongen te onderzoeken. Hij zag langs beide zijden een vochtophoping achter het trommelvlies. Omdat Adam niet klaagde over pijn, besliste de dokter dat er geen nood was om het trommelvlies open te maken en schreef zowel neus- als oordruppels voor. Hij wist de ouders gerust te stellen door hen te verzekeren dat het probleem vanzelf zou verdwijnen. Toch duurde het meer dan negen maanden voor Adam zijn gehoor volledig terug had. In die tijd behielp hij zich met

geschreven boodschappen, maar geleidelijk was hij overgestapt op liplezen. Hij had geoefend voor een spiegel op zijn kamer en de stand van lippen en mond tijdens het spreken bestudeerd. Adam vond dit zo boeiend dat hij na zijn volledig herstel regelmatig proppen in zijn oren stopte om zich in het liplezen te specialiseren. Hij gebruikte de smoes dat zijn oren gevoelig waren voor harde geluiden, waardoor de meeste mensen niet negatief reageerden wanneer hij met die proppen rondliep. Vader De Vries beseftte dat talenkennis van onschatbare waarde was en had Adam privélessen laten volgen om naast het Nederlands en het Hebreeuws ook het Frans, Engels en Duits onder de knie te krijgen. Ook in die talen had Adam leren liplezen.

Als een van de belangrijkste mensen uit het dorp had vader zich de opvolger van de Ford T aangeschaft: de Ford A. Met een topsnelheid van 105 km per uur liet deze al zijn concurrenten ver achter zich. Fier haalde hij het maximum uit zijn wagen, wat zijn vrouw regelmatig deed opmerken: “Aaron is het echt nodig om zo snel te rijden?” Waarop hij glimlachend repliceerde: “Neen, maar het is zo leuk!” terwijl hij met een in Pekarihandschoenen gehulde hand een wegwerpgebaar maakte.

Het was op een van deze ritten dat het voor de familie De Vries vreselijk misliep. Achter een flauwe bocht was een boer met een viertal koeien de weg aan het oversteken toen zij er aan kwamen. Vader zag dat hij onmogelijk tijdig zou kunnen remmen en trok brutaal het stuur over. Hierdoor kwamen zij met een verschrikkelijke klap tot stilstand tegen een dikke boom. Beide ouders waren op slag dood. De jonge Adam was tussen hen in door het voorraam gevlogen en had op een haar na de boom gemist. Met zware verwondingen werd hij naar het ziekenhuis vervoerd waar hij maandenlang zou moeten revalideren. Hierdoor kon hij zelfs niet aanwezig zijn op de begrafenis van zijn ouders. Het voorval veranderde de jongen op slag van een open, vrolijke jongen naar een gesloten en stilzwijgende jongeman.

Toen hij maanden later het ziekenhuis mocht verlaten, was hij vijftien jaar oud. De verre familie had de laatste wilsbeschikking van vader De Vries gevonden. Daarin stond beschreven wat, mocht hij en zijn echtgenote komen te overlijden, er met Adam zou moeten gebeuren. Uit vrees voor het opkomend nazisme en hun haatcultuur jegens de joden, vroeg hij dat zijn zoon zou worden opgenomen in een Belgische niet-Joodse familie. In een begeleidend schrijven smeekte hij hen om voor zijn enige zoon te zorgen. Vader De Vries had

er tijdens de beurscrash van 1930 persoonlijk voor gezorgd dat hun fortuin tijdig veilig werd gesteld. En zo was het dat Adam met zijn kleine koffer, in mei 1935 aanbelde aan het grote landhuis in Merelbeke.

Die familie was kinderloos en behoorde tot de “bourgeoisie francophone de Gand.” De jongen werd met open armen ontvangen en zijn kennis van het Frans zorgde ervoor dat Mammie en Pappie, zoals hij hen vanaf dan noemde, gek op hem werden. Daar groeide hij op in een warm nest, maar beseftte hoe de steeds zwaardere restricties van het opkomende Nazisme in Duitsland, de Joodse bevolking bedreigde. Niemand in het dorp wist echter dat Adam Joods was. Toen op 10 mei 1940 Duitsland België binnenviel, werden alle mannen tussen 18 en 35 jaar gemobiliseerd. Vermits Adam de Nederlandse nationaliteit had, werd hij niet opgeroepen en beleefde de 18-daagse strijd vanop de zijlijn. Na de overgave verliep alles vrij chaotisch en keerden de soldaten, na registratie, op eigen houtje terug naar huis. De volgende jaren was er vaak voedsel tekort, maar er werd toch zo goed mogelijk voor Adam gezorgd, die opgroeide als een rustige stilzwijgende jongeman. Op 7 maart 1942 kregen de meeste mannen een oproep om in Duitsland te gaan werken. Hijzelf was echter overtuigd dat hij als Nederlander was vrijgesteld.

Op een dag werd hij in Gent op straat tegengehouden en werd er naar zijn papieren gevraagd. Hij werd verplicht om zich de volgende dag, in de buurt van het Belfort, in de Kreiskommandatur van de Duitse bezetter aan te melden. Daar werd beslist dat hij de volgende dag op transport zou worden gezet om verplichte arbeid te gaan verrichten in Duitsland. Mammie en Pappie waren volledig van de kaart toen ze vernamen wat hun Adam te wachten stond. Die avond werd met tranen in de ogen, de song van Vera Lynn “We’ll meet again” zachtjes en met een glas jenever in de hand gezongen. Iedereen was echt overtuigd dat ze elkaar, na het beëindigen van deze verschrikkelijke oorlog, terug zouden zien. Adam zag zijn Mammie en Pappie, met hun armen rond elkaars schokkende schouders, hem nawuiven toen de trein uit het Sint-Pietersstation vertrok, op weg naar zijn ongekende bestemming. Na een treinrit van verschillende uren kwam hij in het Hauptbahnhof van Keulen aan. Dit was door de enorme bombardementen van mei-juni 1942 grotendeels vernield. Een beetje verloren werden alle jonge mannen verzameld op een naburig, met brokstukken bezaaid, plein. Daar zouden ze in groepen worden verdeeld. Adam die zich zoals steeds op de achtergrond hield, had steeds verklaard dat hij maar enkele woorden Duits sprak. Hij hield de officieren onopgemerkt in de

gaten. Dankzij zijn liplezen vernam hij dat het grootste aantal van hen naar het Ruhrgebied zou verhuizen. Een veel kleinere groep zou richting München vertrekken, om in de landbouw te gaan werken. Hij vermoedde dat vroeg of laat het Ruhrgebied zwaar gebombardeerd zou worden door de geallieerden. Daarom zorgde hij er op slinkse wijze voor om, na een toiletbezoek, aan te sluiten bij deze laatsten. De treinrit naar het zuiden verliep moeizaam wegens herhaald luchtalarm. Twee dagen later kwamen ze vuil en uitgehongerd in de buurt van München aan. Hier werden ze opnieuw verdeeld en samen met een tiental mannen werd hij per vrachtwagen naar een groot landbouwbedrijf vervoerd. Daar werden ze opgewacht door een blonde vrouw met grote boezem die daar de scepter zwaaide. Achter haar stonden zeker vijftien vrouwen met blozende kaken. “Zouden die hier ook aan de slag zijn?” vroeg Adam zich af.

“Amaai, hier ga ik werk hebben!” floepte een van zijn reisgenoten met grote mond uit. De bazin deed alsof ze niks had gehoord en verwelkomde de groep.

“Welkom in Hof Schönblum. Ik ben Frau Maria en wil zo aangesproken worden.”

Plots werd het doodstil.

“Als jullie hard werken, zal ik jullie correct behandelen. Maar als jullie niet voldoen, worden jullie overgeplaatst naar een van de munitiefabrieken in het noorden.”

Even pauzeerde ze, als wou ze haar woorden goed door laten dringen. “Maar eerst moeten jullie zich dringend wassen, want jullie stinken!”

Dit laatste werd door de andere vrouwen met gejoel en gelach bevestigd.

“Daarna gaan jullie aan tafel en worden jullie slaapgelegenheden aangewezen.”

Enkele vrouwen toonden de mannen waar ze zich konden wassen en verdwenen. Adam zorgde ervoor zich niet volledig naakt te wassen, uit schrik dat zijn besneden penis opgemerkt zou worden. Iedereen keek uit naar de maaltijd. Die was sober, maar er was genoeg voor iedereen. Er werden eieren gebakken en er was worst, paté en versgebakken brood dat heerlijk smaakte. Voor iedereen leek dit een godenmaaltijd en de sfeer zat goed. Ook hier was hij op zijn hoede en zei zo weinig mogelijk. Na een verkwikkende nacht op met stro gevulde slaapzakken en een heerlijk maar kort ontbijt, werd hij ingedeeld om samen met vijf andere mannen de koeien te gaan melken. Dit was totaal nieuw voor hem en een van de vrouwen deed het hem voor. Het moest tweemaal daags gebeuren en was een hele karwei omdat er meer dan 200

melkkoeien moesten gemolken worden. Die avond voelden zijn handen ruw aan. Een van de vrouwen gaf hem wat uierzalf en dat bracht verlichting. Aan tafel zag hij dat de vrouwen samentroepen en zachtjes tegen elkaar fluisterden. Af en toe werd er ook door hen hard gelachen en Adam “las” dat er over de mannen gepraat werd. Hij wist dat er miljoenen Duitse mannen gemobiliseerd waren, net voor de oorlog begon. De aanval op Rusland had het potentieel aan jonge mannen nu echter onbestaand gemaakt. Het logische gevolg was dat hier alle dames “droog” stonden. Hijzelf had zijn hele jonge leven vrouwloos doorgebracht. Niet dat hij er geen interesse voor had, maar de schrik dat zijn piemel hem zou verraden, had hem ervan weerhouden. Vele mannen spraken over hun avontuurtjes en veroveringen en er werd hem gevraagd of er bij de aanwezige vrouwen geen bij was die hem beviel. Hij antwoordde: “Ik was nog geen maand getrouwd toen ik verplicht werd om naar hier te komen werken en heb beloofd om mijn vrouw nooit te bedriegen!” Dit werd op afkeuring, gelach en ongeloof onthaald, maar ze lieten hem voor de rest met rust. Alhoewel het werk zwaar was en er lange dagen gedraaid werden, was het nooit vervelend. Om beurt moesten ze in de houtzagerij of op het land werken. Ook in de bakkerij werd hem veel geleerd. Hij was leergierig

en paste zich snel aan en vele vrouwen vonden hem sympathiek en probeerden een conversatie aan te gaan. Zijn gebrek aan kennis van de Duitse taal en het gerucht dat hij zijn echtgenote trouw had gezworen, zorgde ervoor dat hij ook door hen met rust werd gelaten. Naarmate de maanden verstreken werd hij op alle domeinen een goede werkkraacht en regelmatig moest hij helpen bij het slachten van koeien en varkens, maar eveneens bij het kalveren. Maar steeds bleef hij onderdanig en onopvallend. Frau Maria was met een tiental personen de koeien aan het melken toen de postbode langskwam, en die bracht meestal slecht nieuws. Hij overhandigde haar een officieel uitzijende brief die ze met trillende hand openscheurde. Gespannen keek iedereen haar aan. “Mijn Klaus!” was het enige dat ze kon zeggen voor ze in zwijm viel. Adam stond het dichtst bij haar en slaagde er maar net in om haar op te vangen voor ze zwaar op de grond zou vallen. Hij droeg haar naar het grote huis waar hij nog nooit was binnengegaan en vermoedde dat de slaapkamer op de eerste verdieping te vinden zou zijn. Hij droeg haar de trap op terwijl hij om zich heen keek naar de mooie inrichting van het huis. Veel houtsnijwerk maakte het warm en gezellig. Enkele vrouwen waren met hem meegelopen tot aan het huis, maar waren bevreesd voor haar

reactie, als Frau Maria terug bij bewustzijn zou komen. Aan het einde van de gang vond hij uiteindelijk de kamer en legde haar voorzichtig op bed. In de badkamer haalde hij een nat washandje en een handdoek en was stomverbaasd dat ze al rechtstond naast het bed toen hij hiermee binnenkwam. Hij wou haar het meegebrachte uit de badkamer overhandigen, maar ze begon opeens hartverscheurend te wenen. Hij liet alles vallen en nam haar in zijn armen uit schrik dat ze opnieuw flauw zou vallen. Ze was kleiner dan hem, begroef haar gezicht tegen zijn schouder en hij voelde zijn hemd nat worden door haar tranen. Troostend legde hij voorzichtig een hand tegen haar achterhoofd en de andere hand op haar rug tussen haar schouderbladen. Zo bleven ze zeker 10 minuten staan. Toen rechtte ze het hoofd en zei op zachte toon: “Dankjewel Adam, zou je me nu alleen willen laten?” Zonder nog een woord te zeggen liep hij de trappen af en het huis uit. In de stallen vroegen ze hem hoe het met haar was. “Ik weet het niet, het moet je eerst overkomen om te weten hoe erg de pijn is, als het gebeurt!” en ging terug aan het werk.

Frau Maria was stil geworden en de volgende dagen begon haar geloof en trouw aan Hitler en zijn nazistische theorieën te wankelen. Ze begon te merken dat ondanks zijn schreeuwerige toespraken

en zijn loze beloftes, het tij van de oorlog aan het keren was. Langs alle kanten leden de Duitse krijgsmachten grote verliezen en iedereen begon zich te realiseren dat de oorlog niet meer kon gewonnen worden. Toch durfde niemand dit luidop te zeggen, uit schrik voor represailles. Door het voorval met de brief was Maria dichter bij Adam gekomen en af en toe voelde ze nog zijn warme hand op haar rug. Ze had trouw de filosofie van Hitler en het Arische volk gevolgd en nooit toegegeven aan haar lichamelijke verlangens. Ze had wel gemerkt dat bijna alle vrouwen in haar boerderij regelmatig contact hadden met de “werkmannen,” want ze verkoos die naam boven slaven of gevangenen. Steeds had ze gedaan of ze het niet merkte, want ze wou haar dames het genot niet ontzeggen. Ze kon het evenmin toelaten, waardoor het steeds in het geheim gebeurde. Ze had gehoord van de belofte van trouw van Adam en voelde zich veilig bij hem, omdat ze wist dat hij geen gevaar voor haar betekende. Regelmatig zaten ze ’s avonds op het overdekte terras te praten. Ze had hem verteld dat ook zij nog niet lang getrouwd was, toen haar Klaus opgeroepen werd. Maar iedereen was geïndoctrineerd door het succes en de opgang van Hitler en aanvaardde zijn leiderschap. Zij en Klaus waren in de overtuiging dat de oorlog snel zou eindigen door de manier waarop het